

TEMA DEL DIA

PATRIMONI ▶ El pla director per a la rehabilitació integral de la basílica de Santa Maria de Manresa, la Seu, tenia una durada de 25 anys. El 2025 havia de quedar completat. No serà així ni de bon tros. La retallada de les aportacions en els acords entre les institucions, la marxa del ministeri de Cultura, els parèntesis entre convenis i l'IVA cultural ho impediran. Actualment al temple s'hi fan les darreres obres del quart conveni (2014-2016)

La rebaixa als convenis i l'IVA cultural portaran la restauració de la Seu fins més enllà del 2025

▶ L'arquitecte de temple manresà, on es fan les obres fruit del darrer acord institucional, avisa que no es pot abaixar la guàrdia

GEMMA CAMPS | MANRESA

■ Vint-i-cinc anys. Aquesta era la durada prevista del pla director per a la rehabilitació integral de la basílica de la Seu de Manresa. No serà així. Les rebaixes econòmiques en els successius convenis (amb parèntesis entre alguns més llargs del desitjat i la marxa en el segon del ministeri de Cultura) i l'IVA cultural del 21% han canviat aquesta previsió.

L'arquitecte director de les obres i autor del pla director, Francesc Xavier Asarta, avisa que, per completar la rehabilitació, queden molts anys. Asarta dirigeix actualment la darrera fase d'obres del quart conveni (2014-2016). És l'última que farà. Com va avançar **Regió7**, després d'aquesta i de la que paguen els Amics de la Seu (vegeu-ne informació a la pàgina 3), es retirarà. El seu relleu natural hauria de ser l'arquitecte Jaume Soldevila (fill, el seu pare, amb el mateix nom, n'és l'aparellador), però la decisió final dependrà del bisbat, propietari del temple manresà, on Asarta haurà treballat durant 37 anys.

Amb un pressupost de 240.000 euros aportats a parts iguals per Generalitat, Diputació, Ajuntament de Manresa i Bisbat de Vic, la fase actual inclou el pany de façana de la capella de la Mare de Déu de Lourdes, un contrafort (a la dreta de la capella), un arcbotant doble (a l'esquerra) i el terrat que hi ha damunt de la capella de l'Esperit Sant, on, quan plou molt, l'aigua es filtra a raig.

Recentment, **Regió7** va pujar a les bastides per veure de prop la magnitud de la tragèdia. Això és: el més pesimista estat general de la pedra (al mur caldrà canviar-ne el 15%) i la desfeta de les figures ornamentals. Només hi queda una magolla molt erosionada, que s'aguanta per l'ànima que l'ancora al pinacle, però que s'haurà de fer nova. La resta de figures ja no hi són: el lleó que coronava l'arcbotant, l'àguila del contrafort i dues magolles més. Els pinacles també estan desfets. En el de la imatge superior amb els tres tècnics se'n veu un on l'esquerda entre els blocs de pedra permet passar-hi una mà.

Soldevila fill, arquitecte, i Soldevila pare, aparellador, i l'arquitecte Asarta

Una cornisa amb la pedra tal com estava i la part refeta, a la dreta

La façana sud de la Seu amb les bastides als trams on hi ha obres

La mènsula del finestral s'ha restaurat llisa perquè no se sap què hi havia

Al terrat trauran el que hi ha ara i hi posaran una tela asfàltica i rajoles

SABIES QUE...

▶ **Els contraforts:** només és pedra massissa el perímetre (amb filades d'uns vint centímetres de gruix) però, a dins, el que hi van posar és terra i argamassa.

això el va debilitar. Es va guanyar a nivell estètic, perquè sembla que tingui tres naus, però l'estructura va quedar tocada i va obligar a fer-hi una intervenció de consolidació molt important.

▶ **L'estructura:** a la Seu hi ha esquerdes perquè l'estructura no es va calcular bé. Es va esquinçar el contrafort interior per un arc i

▶ **Els arcbotants:** el segle XIX, quan van treure les golfes que hi havia al terrat de la Seu (a la façana sud) van veure que faltava el segon pis dels arcbotants. No se sap per què no els havien acabat. Els van afegir per temes d'estructura i més massissos que els gòtics.

Ja hi ha hagut converses per fer un cinquè acord

G. C. | MANRESA

■ Amb la finalització de l'actual conveni, tocarà lligar complicitats per fer-ne un de nou. L'Ajuntament explica que «ja hi ha hagut converses entre totes quatre institucions, que han manifestat la voluntat inequívoca de tirar endavant i totes tenen la previsió de reservar les partides corresponents als pressupostos, que en aquests moments de l'any normalment s'estan elaborant. Des de l'Ajuntament,

òbviament, tenim la reserva de la partida [oblidada enguany per un descuit] i estem esperant que el bisbat convoqui una reunió de seguiment per posar fil a l'agulla al redactat del conveni». Per part del bisbat, que, com a propietari de la Seu, hauria de ser la part que es bellugi més per aconseguir un nou conveni, preguntat sobre això, ha respost que «la voluntat del bisbat és que n'hi hagi un de nou i entra dins de les previsions».

MIREIA ARSO

Les obres amb l'acapte dels Amics de la Seu es faran després de les actuals

► Quan, abans d'acabar l'any, quedin enllestides les obres del quart conveni, en començaran unes altres, també a la façana sud, gràcies a un acapte organitzat pels Amics de la Seu. Inclouran un pany de mur de contrafort a contrafort (el que queda a l'esquerra del portal de Sant Antoni, mirat des del riu), incloses les cornises. Costaran 44.770, 86 euros. Feta la part dels arcbotants que els operaris estan executant ara, es desmuntarà la bastida que utilitzen i es traslladarà al pany de mur on es farà aquesta intervenció.

A la façana sud del temple encara hi ha feina per fer

G. C. | MANRESA

■ Dos arcbotants, un contrafort i un pany de paret. Aquesta és la feina que quedarà pendent a la façana sud de la basílica de la Seu un cop s'enllesteixi la que hi ha en curs i la programada tot seguit. Per a l'arquitecte Francesc Xavier Asarta, «l'important és la constància». Creu que si cada any s'hi poden invertir 240.000 euros ja serà molt per anar sumant en la rehabilitació del monument més important de Manresa, el que es veu des de tots els punts de la ciutat.

Asarta explica que «estem fent la façana sud perquè és on hi ha més pe-

rill». Es demana, però, «què passarà amb tota aquesta façana interior? Els vitralls s'han de restaurar i protegir i els elements d'acabament». No s'oblida del campanar: «el 1999 ja va caure un tros de la cornisa i qualsevol dia en caurà un altre. I les quatre gàrgoles, que són els quatre evangelistes, només cal mirar com estan».

Per a l'arquitecte és bàsic no abaixar la guàrdia. «Ara estem fent el més urgent per treure les tanques de protecció del perímetre que hi vam posar el 1999 quan va caure una magolla, un tros de cornisa del portal de Sant Antoni i la del campanar».

MIREIA ARSO

Dues gàrgoles que s'han restaurat

MIREIA ARSO

Gàrgola desfeta amb figuera inclosa

La Seu, un gegant amb els peus de pedra sorrenca

Anàlisi

G. C. | MANRESA

Fins fa set o vuit anys, al voltant de la Seu hi aparquen cotxes. El fum que expulsaven els tubs d'escapament en contacte constant amb la pedra va deixar-hi una empremta que encara avui és visible. Hi ha trams on està ben ennegrida. En general, la pedra de la part baixa de la basílica manresana està més degradada que la de la part alta, llevat dels llocs on rajava l'aigua de les gàrgoles, on també ho està. Les gàrgoles van ser rellevades el segle XIX per un sistema de canaleres per desviar l'aigua i expulsar-la amb canalons. Ara ja no hi ha cap gàrgola que tregui aigua.

Però, ni els cotxes, ni l'aigua, ni la humitat del riu, ni la contami-

nació d'una ciutat industrial són tan nocives per a la Seu com el fet que sigui un gegant amb els peus de pedra sorrenca. Una pedra de mala qualitat que es desfà a les mans. Amb aquest tipus de pedra el clima s'hi afegeix com un factor que li va a la contra. La pedra es mulla, es glaça i es trenca.

Els coloms ho acaben de rematar. Una de les feines que porten a terme els facultatius de les obres al temple gòtic manresà és tapiar els forats de la façana que hi van fer antigament per encaixar-hi els pals de les bastides, que aquests ocells han convertit en casa seva. El resultat és que hi ha excrements arreu. El que es fa aprofitant les obres és tapar les cavitats de manera que els coloms no s'hi puguin instal·lar, però tapiant-los una mica reculats per tal que qualsevol persona que vulgui estudiar el tema de les bastides els pugui veure a simple vista.

Hi ha llocs on la pedra de la Seu es desfà a les mans. Literalment. Si es mulla, és com si fos sorra de la platja. Si està seca, es desprèn a trossos més o menys grans.

Per sort, no tota és sorrenca. N'hi ha que té més qualitat. En les obres de rehabilitació com les que s'estan executant actualment el que es fa primer és mullar tota la pedra per retirar la que està després o en mal estat. Seguidament, es reposa la pedra que falta (en el cas dels murs són carreus sencers) i es fa una operació de consolidació emborratxant-la amb un consolidant per fer-la més resistent. En el cas de les cornises i altres elements d'acabament com els que hi ha als finestrals, les parts malmeses es reposen amb morter reintegrador.

El darrer pas consisteix a hidrofugar tota la part intervinguda per impermeabilitzar-la i aconseguir, així, que duri més anys.

FOTOGRAFIES DE MIREIA ARSO

La pedra sorrenca es desfà a les mans

Els forats de les antigues bastides es mig tapen

Canaló que el XIX va suplir la feina de les gàrgoles

La pedra de la base està ennegrida pels cotxes

Els blocs de pedra de Talamanca o Rocafort per substituir els carreus que estan més erosionats